

ВАШИНГТОН – Комісія США з міжнародної релігійної свободи (USCIRF) стурбована тим, що таджицький президент Емомалі Рахмон збирається підписати досить обмежувальний закон про релігію, численні положення якого спричинять порушення Таджикистаном своїх міжнародно-правових зобов'язань. Зазначений закон був поспішно ухвалений Парламентом Таджикистану на початку березня 2009 року і в даний час знаходиться на розгляді Президента.

Як стверджує Комісія, у разі підписання закону буде легалізована вже практикована урядом Таджикистану сувора політика проти більшості мусульманського населення, в тому числі спрямована на закриття сотень мечетей і обмеження у сфері релігійної освіти дітей. Крім того, закон введе державну цензуру на релігійну літературу, обмежить проведення релігійних обрядів лише в офіційно затверджених місцях і дозволить державі контролювати діяльність релігійних об'єднань.

"Картина релігійної свободи в Таджикистані виглядає невтішно", – заявила голова Комісії США Феліс Гаер. "Набуття чинності цього проблематичного нового закону може серйозно обмежити релігійну свободу в Таджикистані. Перш ніж підписувати цей закон Президент Рахмон повинен проаналізувати взяті країною на себе міжнародні зобов'язання". Пані Гаер зазначила, що "настільки сильний удар по цивільним правам таджиків не залишиться непоміченим з боку уряду США".

"Зараз Комісія уважно вивчає статус Таджикистану, щоб зробити висновок чи помістити його до «переліку країн пильного спостереження»", – пояснила Гаер, зазначивши, що "обов'язково доведе ці побоювання до адміністрації президента США".

Таджикистан є учасником [Міжнародного пакту ООН](#) про громадянські та політичні права, стаття 18 якого передбачає свободу релігії. Крім того, Таджикистан входить в число 56 держав Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), яка має [додаткові зобов'язання](#) у сфері релігійної свободи.

Новий закон покладає обтяжливі обмеження на мусульманські громади, такі як обмеження кількості мечетей, виходячи з числа місцевих жителів, і державне втручання в призначення імамів. У преамбулі закону закріплюється первинне положення ханафітської течії в ісламі, відзначається її "особлива роль" у розвитку Таджикистану, його "культури та морального життя".

На думку Комісії США, закон також створить труднощі і для інших релігійних меншин у Республіці Таджикистан, що пов'язано з різким підвищенням вимог до числа засновників релігійної громади для її реєстрації, які при цьому повинні жити на даній території і

сповідувати цю релігію щонайменше протягом останніх п'яти років. Закон також вимагає, щоб релігійна громада щоразу отримувала згоду Комітету у справах релігій Таджикистану на те, щоб запрошувати іноземців або відвідувати релігійні конференції за межами країни.

Існують також і інші проблеми у сфері релігійної свободи. Таджикиський уряд вже закрив багато незареєстрованих мечетей і молитовних кімнат, в 2007 – 2008 роках уряд зніс три незареєстровані мечеті в Душанбе. Крім того, уряд опосередковано контролює призначення імамів. З 2007 року Міністерство освіти Таджикистану заборонило дівчатам носити ісламський головний убір (хіджаб) в державних школах і університетах.

Що стосується віросповідань, які сповідує меншість населення, то уряд Таджикистану, як і раніше забороняє діяльність Свідків Ієгови, а також двох християнських протестантських об'єднань. Влада продовжує свої спроби експропріювати власність протестантської церкви Грейс Сонмін в Душанбе. Також в червні 2008 року єдину в країні синагогу було знесено з метою звільнення землі для зведення нового президентського палацу в Душанбе, при цьому в якості "компенсації" була запропонована неадекватна вилученій земельна ділянка.

Інститут релігійної свободи, м.Київ
www.irs.in.ua

Джерело: [USCIRF](#)